

ВЈЕЖБА δ'. Преведи: α' Χρὴ εὖ παιδεύεσθαι τοὺς παῖδας ὅπως ὡς μάλιστα ὠφελήσοιεν τὴν πόλιν. β' Τὴν πατρίδα φιλοῦντες καὶ ὠφελούντες μεγάλην δόξαν κτήσεσθε. γ' Ἀεὶ μιμησόμεθα τοὺς προγόνους ἡμῶν. δ' Παραδειγμασι καλοῖς παιδεύσομεν τοὺς ἀπαιδεύτους. ε' Πλάτων ἤκεν εἰς Σικελίαν θεασόμενος τοὺς κρατήρας τοῦ πυρὸς τοὺς ἐν τῇ Αἴτνῃ. ζ' Οἱ γενναῖοι καὶ ἀγαθοὶ καὶ σοφοὶ ἄνδρες βολεύσουσι καὶ πρωτεύσουσι ἐν ταῖς πόλεσιν. ζ' Οὐδέποτε ξένον ἀδικήσομεν, ἀλλὰ τιμήσομεν καὶ ὠφελήσομεν. η' Ἄρ' οὐκ ἀκροάσεσθε, ὦ μαθηταί, τῶν διδασκάλων; θ' Ματαία ἦν τοῖς πολεμίοις ἐλπίς καταλύσειν τὴν τοῦ δήμου ἀρχήν. ι' Οὐκ ἐάσομεν τοὺς πολεμίους τὴν χώραν πορθεῖν. ια' Φιλόπονος ἴσθι καὶ βίον κτήσῃ καλόν.

Г р а д и в о : футур активни и медијални глагола са основном на вокал (*verba vocalia*) (GGJ, § 258–261, 265–266)

П р е в о д : 1. Дјецу треба добро васпитати како би чим више помаогли држави. 2. Велику славу стицаћете / стећи ћете за се (ви) који отаџбину љубите и који (јој) помажете. 3. Увијек ћемо се поводити (/ –) за нашим прецима. 4. Лијеним примјерима подучаваћемо / подучићемо неутке. 5. Платон је дошао на Сицилију да (гледа /) види кратере ватре (ватрене кратере) у Етни. 6. Племенити, честити и мудри људи у градовима ће вијећати (/ завјећати) и (долазиће /) доћи ће на чело. 7. Госту никада нећемо чинити / учинити (ишта) крво него ћемо га частити / почастити и помагати / помоћи му. 8. (О) ученици, зар нећете слушати / послушати учитеље? 9. Узалудна бјеше непријатељима нада (Узалуд се непријатељи надаху) да ће (– /) разорити власт народа. 10. Нећемо допустити да непријатељи пустоше / опустоше земљу. 11. Буди врљедан и (– /) стећи ћеш лијепо живот.

ВЈЕЖБА ε'. Преведи: α' Τοὺς προδότας καὶ τοὺς φονέας οὔτε γῆ οὔτε ἀήρ οὔτε ὕδωρ οὔτε ἄλλος τόπος φυλάξει. β' Νῦν μὲν ἀναγιγνώσκομεν, ὕστερον δὲ γράψομεν. γ' Πείσομαί μᾶλλον τοῖς νόμοις ἢ τοῖς κακοῖς φίλοις. δ' Οἱ χρηστοὶ πολῖται ὁμονόως συμπράττοντες τὴν πόλιν σώσουσι καὶ εὐδαίμονα διαφυλάξουσιν. ε' Μὴ ἔλπιζε τῷ χρόνῳ κακὸν ἔργον ἀποκρύψεσθαι. ζ' Ὁ στρατηγὸς ἔλεγεν, ὅτι σπεισοῖτο σπονδὰς πρὸς τοὺς πολεμίους. ζ' Οὔποτε ψεύσεται ὁ ἀγαθός. η' Οἱ πολῖται ἔλεγον· πολὺν οἶτον εἰς τὴν πόλιν συνάξομεν, ὧ̄ θρεψόμεθα ἐν τῇ πολιορκίᾳ. θ' Φροντίζετε, ὦ μαθηταί, ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς τιμῆς πράξετε. ι' Ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξει σε ἢ ἀρετῇ. ια' Ἀγαθοὶ πολῖται τὴν πόλιν μᾶλλον σώσουσιν ἢ ἰσχυρὰ τεῖχη.

Г р а д и в о : футур активни и медијални глагола са основном на плузив (*verba muta*) (GGJ, § 258–260, 261, 265–266).

П р е в о д : 1. Издајице и убице неће чувати / сачувати ни земља ни ваздух ни вода ни (ма какво) друго мјесто. 2. Сада читамо, а касније ћемо писати (/ –). 3. Радије ћу се покоравати / покорити законима него злим пријатељима. 4. Честити грађани који сложено сарађују спашиће / спашиваће државу и чуваће / очуваће је срећном. 5. Не надај се да ће се зло дјело (злостјело) временом (– /) скрити. 6. Војсковођа је рекао да ће лити / излити ливанице против непријатеља. 7. Добар човек никада неће лагати / слагати. 8. Грађани рекоше: 'У град ћемо (сакупљати /) сакупити много жита којим ћемо се у опсади хранити (/ прехранити)'. 9. (О) ученици, старајте се да не радите / урадите ишта недостојно части. 10. Врлина ће те водити / довести до среће. 11. Државу ће прије (– /) спасти добри грађани него чврсти бедеми.

ВЈЕЖБА 2. Μετάφραζε: 1. Добри родитељи добро ће одгојити своју дјецу. 2. Персијанци су слали посланике у Атину и Спарту (да) траже воду и земљу. 3. Нико неће вјеровати издајицама домовине. 4. Праведан муж увијек ће се покоравати народним законима. 5. Нико од људи ништа неће стећи без великог напора. 6. Храбри војници неће се плашити смрти. 7. Ваљани људи увијек ће љубити и поштовати пријатеље, учитеље и домовину. 8. Не надајте се да ће врљеме сакрити лоша дјела.

Μετὰ φρασις : α' Οἱ ἀγαθοὶ γονεῖς εὖ παιδεύουσι τοὺς ἑαυτῶν παῖδας. β' Οἱ Πέρσαι εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν Σπάρτην ἔπεμπον τοὺς πρεσβευτὰς αἰτησομένους τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ. γ' Οὐδεὶς πιστεύσει τοῖς τῆς πατρίδος προδότηις. δ' Ὁ δίκαιος ἀεὶ πείσεται τοῖς τοῦ δήμου νόμοις. ε' Οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων οὐδὲν ἄνευ τοῦ μεγάλου πόνου κτήσεται. ζ' Οἱ ἀνδρείοι στρατιῶται οὐ φοβήσουσι τὸν θάνατον. ζ' Οἱ χρηστοὶ ἀεὶ στέρξουσι καὶ τιμήσουσι τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς διδασκάλους καὶ τὴν πατρίδα. η' Μὴ ἐλπίζετε τὸν χρόνον τὰ κακὰ κρύψειν.

ВЈЕЖБА ζ'. Преведи: α' Ἐν τῷ καιρῷ ὁ σαλπικτῆς σημαίνει μάχεσθαι ὥραν εἶναι. β' Ἡμεῖς οὐκ ἀρξόμεθα τοῦ πολέμου, ἀλλὰ τοὺς ἀρχομένους ἀμνοῦμεθα. γ' Οἱ στρατιῶται ἔλεγον· Ἐπὶ Ἴσσαν πλευσούμεθα τιμωρησόμενοι τοὺς πολεμίους. δ' Ἄρχοντος πανουργία τὴν πᾶσαν πόλιν μιανούσιν. ε' Ἦλπιζον οἱ βάρβαροι τὰ δρεπανήφορα ἄρματα μέγαν φόβον ἐμβαλεῖν τοῖς Ἕλλησιν. ζ' Τοὺς ἀτυχεῖς οἰκτερῶ. ζ' Τοὺς τὰ πρὸς βίον ἀναγκαῖα κομιούντας φιλικῶς δεξιωσόμεθα. η' Μετὰ τὴν μάχην ὁ στρατηγὸς πέμπει τοὺς ἀγγελοῦντας νίκην τοῖς πολίταις. θ' Οἱ γεωργοὶ ἐφοβούντο, μὴ ὁ χειμὼν τὸν σπόρον λυμανοίτο. ι' Τὸν ἐν τῇ μάχῃ θάνατον οὐδεὶς φευξέεται τῇ φυγῇ. ια' Τοὺς φίλους πλουτίζων σαυτὸν πλουτεῖς.

Г р а д и в о : футур активни и медијални глагола са основном на сонант (*verba liquida*) (GGJ, § 258–260, 262–263, 265–266); атички футур (*futurum Atticum*) (GGJ, § 253); дорски футур (*futurum Doricum*) (GGJ, § 264).

П р е в о д : 1. Трубац ће у правом тренутку (– /) дати знак да је вријеме за борбу. 2. Ми нећемо зачињати / зачети рат него ћемо се бранити од оних који га зачињу. 3. Војници рекоше: 'Пловићемо / Запловићемо на Вис да се светимо / осветимо непријатељима'. 4. Архонтове сплетке каљаће / укаљаће цио град. 5. Варвари су се надали да ће српносна кола (– /) усадити велик страх у Грке. 6. Жалићу (/ Сажалићу) несрећне људе. 7. Оне који доносе оно што је за живот потребно (животне потрепштине) пријатељски ћемо примати / примити. 8. Након битке војсковођа шаље оне који ће грађанима (– /) јавити за побједу. 9. Земљорадни су се плашили да ће невријеме (– /) упропастити усјеву. 10. Нико смрти у бици неће утећи бјекством. 11. Ти који богатиши пријатеље (– /) обогатићеш и самог себе.

ВЈЕЖБА 3. Μετάφραζε: 1. Рат ће уништити све људске напоре. 2. Непријатеље наше домовине храбро ћемо одбити. 3. Избјегавајте друштво злих, младићу, јер ће вас они покварити. 4. Дошли смо (да) вам очитујемо своје мишљење. 5. Домовина одгаја грађане (да) бране слободу. 6. Пријатељу, јавићу ти узрок своје несреће. 7. Варвари се надаху да ће Грци смјеста побјећи. 8. Љети ћемо отпловити на Хвар. 9. Чинећу добро, дјецо, угодићете родитљима.

Μετὰ φρασις : α' Ὁ πόλεμος διαφθερεῖ πάντας τῶν ἀνθρώπων πόνους. β' Τοὺς τῆς πατρίδος πολεμίους ἀνδρείως ἀμνοῦμεν. γ' Ὡ νεανία, φεύγετε τὴν τῶν κακῶν ἑταιρείαν· αὕτη γὰρ διαφθερεῖ ὑμᾶς. δ' Ἦκομεν ὑμῖν τὴν γνώμην ἀποφανοῦμενοι. ε' Ἡ πατρίς παιδεύει τοὺς πολίτας ἀμνοῦντας τὴν ἐλευθερίαν. ζ' Ὡ φίλε, ἀγγελῶ σοι αἰτίαν τῆς ἀτυχίας μου. ζ' Οἱ βάρβαροι ἠλπιζον τοὺς Ἕλληνας παραχρήμα φεῦξεσθαι / φευξέισθαι. η' Θέρους πλευσόμεθα εἰς τὴν Φάρον. θ' Ὡ παῖδες, τὰ ἀγαθὰ ποιοῦντες τοὺς γονεᾶς τέρψετε.

ВЈЕЖБА ζ'. Преведи: ΠΟΝΟΣ. Οἱ μὲν ποιμένες τὰς ποιμένας νομεύσουσιν ἐν τοῖς λειμῶσι καὶ οἱ κηπουροὶ δένδρα φυτεύουσιν ἐν τοῖς κήποις καὶ οἱ θηρευταὶ θηρία θηρεύουσιν ἐν τοῖς πεδίοις καὶ ἐν ταῖς ὕλαις καὶ οἱ ἀλιεῖς ἰχθῦς ἀγρεύουσιν ἐν τῇ ἅλῃ καὶ ἐν τοῖς ποταμοῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι παῖδας παιδεύουσι καὶ οἱ ῥήτορες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἄγορεύουσι καὶ οἱ στρατιῶται ἐν ταῖς μάχαις κινδυνεύουσι καὶ οἱ γενναῖοι καὶ ἀγαθοὶ καὶ σοφοὶ ἄνδρες βουλευόουσιν ἢ πρωτεύουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν· μόνοι δ' ἀργοὶ καὶ ἄχρηστοι ἔσσονται οἱ ἐν τῇ ῥαθυμίᾳ τὸν βίον διατρίβοντες.

П р е в о д : ПОСАО. Пастири ће напасати / напасти стада на ливадама, вртлари ће садити / засадити дрвеће у вртovima, ловци ће ловити / уловити животиње у равницама и шумама, рибари ће ловити / уловити рибе у мору и ријекама, учитељи ће васпитавати / васпитати дјецу, бесједници ће говорити на скупштини, војници ће се доводити / довести у погубао у биткама, а племенити, честити и добри људи у градовима ће вијећати (/ завијећати) или (долазиће /) ће доћи на чело; само ће они који живот проводе у беспослици бити лењи и неваљали.